

KOMPETENČNÍ PROFIL **SALESIÁNSKÉHO ANIMÁTORA**

SESTAVILI > PAVEL MARČÍK & PAVLA OKLEŠŤKOVÁ & VOJTĚCH SIVEK & PAVEL ŽENÍŠEK

OBSAH

Úvod	3
Kompetenční profil salesiánského animátora	4
1. Oblast: Lidská zralost	4
2. Oblast: Křesťanská zralost	6
3. Oblast: Identifikace se salesiánským charismatem	8
4. Oblast: Pedagogické kompetence	9
5. Oblast: Praktické kompetence.....	10

Úvod

Salesiánská animace

Termín animace má svůj původ v latinském slově „anima“ = duše, život. Animovat lze tedy přeložit jako oduševňovat, oživovat, probouzet nadšení. Salesiánská animace je výchovnou metodou, která se konkretizuje v aktivní přítomnosti vychovatelů mezi mladými, v otevřenosti všem a každému mladému osobně, v důvěře v pozitivní a dobré síly v každém mladém člověku. Metoda animace se uskutečňuje ve všech salesiánských dílech a na jednotlivých programech – ve střediscích mládeže, ve školách, ve vzdělávacích kurzech, na prázdninových táborech, ...tedy všude tam, kde se setkáváme s mladými.

Salesiánský animátor

Hned od prvních chvil vytváří oratoř Dona Boska okolo sebe společenství – rodinu, v které jsou protagonisty samotní mladí lidé. Je to mládežnické prostředí protknuté hodnotami preventivního systému, s jasnými cíli a duchovními i pastoračními vlastnostmi. Z tohoto společenství se zrodila kongregace a salesiánská rodina.

Animátor je vychovatelem, který kráčí s mladými, který s nimi objevuje, který je nechá, aby mu mohli klást otázky, a je schopný nadšeně a pevně nabízet nové cíle osobního růstu. Mladí animátoři, identifikovaní se salesiánským stylem a charismatem, přijímají výchovnou nabídku oratoře – střediska mládeže a aktivně animují jeho realizaci. *Salesiánská pastorační mládeže (str. 115, 186)*

Kompetenční profil

Mladý člověk je protagonista své vlastní zralosti a rozvoje. Vychovatel ho provází na cestě, když mu dává potřebné nabídky pro harmonický rozvoj jeho osobnosti, ve společenském životě založeném na respektu a dialogu, aby tak formoval jeho kritické a zodpovědné svědomí. *Salesiánská pastorační mládeže (str. 136)*

Kompetenční profil je soubor kompetencí, tj. postojů, znalostí a dovedností, které si salesiánský animátor osvojuje na cestě svého osobního růstu a služby mladým. Kompetenční profil ukazuje směr růstu vzhledem k věku animátora, nejedná se však o nárok, který je vyžadován pro službu. Je rozdělen do pěti oblastí růstu: lidská zralost, křesťanská zralost, identifikace se salesiánským charismatem, pedagogické kompetence a praktické kompetence.

Cíle kompetenčního profilu salesiánského animátora

- Východisko pro přípravu salesiánských animátorů na úrovni střediskové i centrální.
- Podklad pro novou metodiku, učební texty pro vzdělávání salesiánských animátorů.
- Nástroj pro zhodnocení kompetencí salesiánského animátora.

Kompetenční profil salesiánského animátora

1. Oblast: Lidská zralost

1.1. Má přiměřené sebepoznání a vědomí vlastní hodnoty, je schopen přiměřeně reflektovat své silné a slabé stránky.

- 1.1.1. Dokáže srozumitelně pojmenovat své silné a slabé stránky. Dokáže najít minimálně stejný počet silných stránek jako těch slabých.
- 1.1.2. Dokáže poznat dostačující míru splnění úkolu.
- 1.1.3. Má přátele mezi svými vrstevníky.
- 1.1.4. Nachází hezké stránky na svém životě.
- 1.1.5. Dbá o sebe.
- 1.1.6. Dokáže uskutečňovat animátorské kompetence svým vlastním způsobem – bere při tom v potaz svou osobnost.
- 1.1.7. Umí požádat o pomoc.

1.2. Má zdravou motivaci ke službě.

- 1.2.1. Dokáže pojmenovat své motivace ke službě. Mezi ty důležité patří služba druhým.
- 1.2.2. Dokáže překonávat těžkosti.
- 1.2.3. Dokáže dokončit i neatraktivní a neoceňované úkoly.
- 1.2.4. Dokáže aktivně pracovat bez nutnosti vnější motivace.
- 1.2.5. Dokáže dokončit úkol i na druhý nebo třetí pokus.

1.3. Je citově vyrovnaný, umí být sám se sebou.

- 1.3.1. Po neúspěchu dokáže dále pokračovat v práci.
- 1.3.2. Dokáže strávit čas o samotě a v tichu.
- 1.3.3. Má navázané vztahy s dětmi i s vrstevníky, aktivně se o druhé zajímá (poznává je), získává o druhých a sděluje o sobě přiměřené informace.
- 1.3.4. Dokáže zohlednit potřeby ostatních a neprosazuje jen ty svoje.
- 1.3.5. Ve své práci podává vyrovnané výkony.

1.4. Umí zvládat stres a ví, jak se mu bránit.

- 1.4.1. Dokáže pojmenovat stresory i to, jak na ně sám reaguje a jaké používá strategie k zmenšení stresu.

1.5. Plní si svoje povinnosti, dokáže dobře naplňovat volný čas.

- 1.5.1. Plní své povinnosti a závazky pořádně a včas.
- 1.5.2. Umí pracovat samostatně.
- 1.5.3. Udržuje si pořádek ve vlastních věcech i ve věcech, za které nese zodpovědnost.
- 1.5.4. Dokáže svůj čas rozdělit mezi koníčky a povinnosti.

1.6. Je disponibilní a otevřený k vlastnímu rozvoji.

- 1.6.1. Vidí oblasti, ve kterých se potřebuje rozvíjet.
- 1.6.2. Umí pojmenovat jednotlivé kroky k dosažení vytyčeného cíle.

1.7. Je otevřený ke komunikaci, přijímá ostatní a nechá se jinými přijímat, je schopný přiměřeně sdílet svůj život s ostatními.

- 1.7.1. Má navázané vztahy s dětmi i s vrstevníky.
- 1.7.2. Aktivně se o druhé zajímá (poznává je).
- 1.7.3. Získává o druhých a sděluje o sobě přiměřené informace.
- 1.7.4. Nachází na druhých pozitivní stránky (dokáže je pojmenovat).
- 1.7.5. Tráví s druhými část svého času.

1.8. Dokáže vytvářet vztahy, vhodně komunikovat, zvládat konflikty, dokáže respektovat jiný názor.

- 1.8.1. Umí vyjádřit svůj názor.
- 1.8.2. Umí vyslechnout a slyšet názor druhého.
- 1.8.3. Umí najít v odlišném názoru něco důležitého.
- 1.8.4. Dokáže ve svém hodnocení odlišit osobu a její názor či výkon.
- 1.8.5. Dokáže vhodným způsobem komunikovat se všemi generacemi.
- 1.8.6. Ví, jaký je jeho vztah ke konfliktu.
- 1.8.7. Zná základní postup při řešení konfliktu.

1.9. Respektuje autoritu.

- 1.9.1. Umí přijmout názor autority, i když s ním nesouhlasí.
- 1.9.2. Umí autoritě vyjádřit vhodným způsobem svůj názor.

1.10. Má uspořádané vztahy s vlastní rodinou a přáteli.

- 1.10.1. Dokáže popsat svůj vztah k rodině a přátelům.
- 1.10.2. Dokáže zacházet s těžkostmi v rodinných vztazích tak, že od nich nepotřebuje utíkat nebo se jim vyhýbat.

2. Oblast: Křesťanská zralost

2.1. Je otevřený křesťanské spiritualitě, inspiruje se postavou a životem Ježíše Krista.

- 2.1.1. Dokáže ocenit křesťanství jako pozitivní a pro něj přínosný duchovní směr.
- 2.1.2. Umí pojmenovat, v čem je pro něj postava Ježíše inspirativní.
- 2.1.3. Dokáže vnímat a oceňovat pozitivní prvky i v jiných náboženstvích a duchovních směrech.

2.2. Snaží se prožívat upřímně svůj vztah s Bohem.

- 2.2.1. Prožívání osobního vztahu s Bohem se u něj jeví jako autentické.
- 2.2.2. Umí dát svůj vztah s Bohem vhodným a citlivým způsobem najevo.

2.3. Prohlubuje svůj život s Bohem – modlitbou, přijímáním svátostí (eucharistie, smíření,...) a čtením Písma svatého.

- 2.3.1. Rozumí tomu, co je modlitba, dokáže ocenit a využít její význam ve svém životě.
- 2.3.2. Zná různé typy a styly modliteb, dokáže je praktikovat sám i společně s druhými.
- 2.3.3. Chápe důležitost přijímání svátostí, především eucharistie a smíření, pro svůj osobní vztah k Ježíši.
- 2.3.4. Přijímá svátosti.
- 2.3.5. Pravidelně čte Písmo svaté a snaží se mu porozumět.

2.4. Ptá se Boha i v modlitbě, zda jeho rozhodnutí je v souladu s Boží vůlí.

- 2.4.1. Dokáže vnímat a zohlednit nároky víry a křesťanství ve svém životě a neprosazuje jen ty svoje.
- 2.4.2. Zve Boha do konkrétních otázek a rozhodování ve svém vlastním životě.
- 2.4.3. Ví, že jeho chování je svědectvím o jeho víře.

2.5. O své víře je ochoten hovořit a svědčit.

- 2.5.1. Dokáže před druhými hovořit o svém vztahu k Bohu a prožívání víry.
- 2.5.2. Dokáže vést dialog o otázkách víry.

2.6. Má dobrý vztah k Církvi.

- 2.6.1. Dokáže chápat Církev nejen jako organizaci a společenství chybujících lidí, ale také v jejím rozměru Božího lidu a Těla Kristova.
- 2.6.2. Umí vyjádřit a hájit hodnotu Církve i navzdory svým výhradám vůči ní.
- 2.6.3. Rozumí tomu, že salesiánské společenství je součástí Církve.
- 2.6.4. Cítí se být součástí Církve a hledá si k ní vztah a místo v ní.

2.7. Součástí jeho víry je i rozměr slavení.

- 2.7.1. Rozumí významu slavení jako prožití radosti z Boží dobroty.
- 2.7.2. Využívá příležitosti k slavení a umí slavení zorganizovat.
- 2.7.3. Dokáže využívat animačních prvků při slavení eucharistie.

2.8. Má úctu k Panně Marii a svatým.

- 2.8.1. Rozumí důvodům úcty k Panně Marii a svatým.

2.8.2. Hledá místo úcty k Panně Marii a svatým v svém duchovním životě.

2.8.3. Využívá přiměřeně prostředky úcty k Panně Marii a svatým.

2.9. Dokáže pro sebe využívat osobního doprovázení a je pro něj motivovaný.

2.9.1. Ví, co je duchovní doprovázení a k čemu je důležité.

2.9.2. Má zkušenost s osobním doprovázením.

2.9.3. Pozitivně oceňuje přínos osobního doprovázení pro svůj rozvoj.

2.9.4. Sám se nebrání doprovázení druhých, je-li to vhodné.

2.10. Prohlubuje propojení svého duchovního života s konkrétním každodenním životem.

2.10.1. Dokáže vnímat Boží přítomnost v konkrétních situacích svého života.

2.10.2. Umí zdravě ocenit důležitost lidství a přirozenosti.

3. Oblast: Identifikace se salesiánským charismatem

3.1. Je připraven se podílet na uskutečňování salesiánského poslání, dokáže přiměřeně reflektovat své místo vzhledem k salesiánskému poslání a hovořit o něm.

- 3.1.1. Zná konkrétní salesiány a oni jeho.
- 3.1.2. Zná konkrétní salesiánské dílo, zapojuje se v něm, dokáže být přiměřeně kritický a oceňuje jeho hodnotu.
- 3.1.3. Je si vědom svého osobního příspěvku salesiánskému dílu a dokáže jej pojmenovat.
- 3.1.4. Rozumí pojmu výchovně pastorační společenství (VPS) a svému místu v něm, podílí se na jeho vytváření.

3.2. Zná charakteristiku salesiánského animátora a dokáže se s ní ztotožnit.

- 3.2.1. Ví, jaký význam má slovo „animace“.
- 3.2.2. Zná charakteristiku a důležitost animátora v salesiánském kontextu.
- 3.2.3. Vnímá a oceňuje animátorství jako svoji osobní cestu k růstu.

3.3. Přijímá spiritualitu a hodnoty Dona Boska a svědčí o nich svým životem.

- 3.3.1. Zná prvky spirituality Dona Boska a ztotožňuje se s nimi:
 - 3.3.1.1. rodinná atmosféra a přijetí
 - 3.3.1.2. víra v dobro v mladých lidech
 - 3.3.1.3. ocenění každodenního života
 - 3.3.1.4. důraz na slavení, radost a optimismus
 - 3.3.1.5. citlivost na chudou mládež
 - 3.3.1.6. upřímné přátelství s Pánem
 - 3.3.1.7. otevřenost k Církvi
 - 3.3.1.8. hodnota odpovědné služby
- 3.3.2. Porovnává svůj život se salesiánskou spiritualitou a čerpá z ní pro svůj osobní růst.
- 3.3.3. Přijímá salesiánskou spiritualitu jako svou životní cestu.
- 3.3.4. Zná způsoby, jak a v jakých společenstvích se dá salesiánská spiritualita konkrétně žít.

3.4. Zná postavu a život Dona Boska a dokáže se jeho osobou inspirovat.

- 3.4.1. Dokáže vybrat a popsat nejdůležitější události a osoby, které ovlivnily život Dona Boska.
- 3.4.2. Dokáže najít v životě Dona Boska inspirativní momenty či události pro svůj život.
- 3.4.3. Dokáže aktivně přemýšlet o tom, co by v nějaké konkrétní události dělal Don Bosco.

3.5. Rozumí preventivnímu systému jako výchovné metodě i jako životnímu a duchovnímu stylu.

- 3.5.1. Zná základní pilíře preventivního systému a dokáže je popsat.
- 3.5.2. Uplatňuje zásady preventivního systému ve své práci i v životě.

4. Oblast: Pedagogické kompetence

4.1. Rozumí člověku v jeho čtyřech dimenzích a dokáže je zohlednit při své práci, rozumí integrující úloze duchovního rozměru v rámci lidské bytosti.

- 4.1.1. Umí vyjmenovat a stručně vysvětlit složky lidské bytosti, jehož integrujícím prvkem je jeho duchovní rozměr.
- 4.1.2. Dokáže rozpoznat tyto složky v životě konkrétního mladého člověka.
- 4.1.3. Dokáže tyto znalosti začlenit do své práce s mladými lidmi.

4.2. Vnímá výchovu jako proces, který ovlivňuje všechny čtyři dimenze člověka, dokáže přiměřeně definovat cíle výchovy a stanovit je ve svých výchovných aktivitách.

- 4.2.1. Zohledňuje při své práci všechny dimenze člověka.
- 4.2.2. Dokáže vnímat mladého člověka v konkrétních situacích jak v jeho možnostech rozvoje, tak v jeho stávajících omezeních.
- 4.2.3. Má přiměřené znalosti z psychologie, pedagogiky, biologie člověka, antropologie, filosofie a etiky.
- 4.2.4. Umí tyto znalosti propojit s konkrétním výchovným procesem.
- 4.2.5. V konkrétní výchovné situaci dokáže stanovit výchovné cíle.
- 4.2.6. Dokáže vyhodnotit dosažení těchto cílů, popř. přehodnotit.

4.3. Rozumí metodám výchovné práce (dramaturgie, přiměřenost věku, výběr a znalost prostředků výchovy).

- 4.3.1. Má připraveno portfolio aktivit pro různé skupiny či jednotlivce různého věku, pohlaví, preferencí apod.
- 4.3.2. Umí plánovat výchovné aktivity dle velikosti skupiny, věku, prostorových i finančních možností.
- 4.3.3. Umí vyhodnotit očekávatelná bezpečnostní rizika a dle toho užívat metod výchovné práce.
- 4.3.4. Umí použít výchovné aktivity v praxi a vyhodnotit, jak byly účinné.

4.4. Dokáže pracovat s jednotlivcem i se skupinou v jejich specifických potřebách.

- 4.4.1. Má základní znalosti o možných specifických potřebách mladého člověka.
- 4.4.2. Dokáže efektivně komunikovat s jednotlivcem.
- 4.4.3. Má teoretické znalosti o dynamice a fázích, kterými prochází skupina, i o vnitřních procesech, které se v ní dějí.
- 4.4.4. Rozumí definovaným/formálním i nedefinovaným/neformálním týmovým rolím.
- 4.4.5. Dokáže skupinu ovlivňovat a facilitovat.

4.5. Dokáže využívat výchovného prostředí k naplňování výchovných cílů.

- 4.5.1. Dokáže definovat, pojmenovat výchovné prostředí a jeho prvky.
- 4.5.2. Dokáže využívat prvky výchovného prostředí pro naplňování výchovných cílů.
- 4.5.3. Dokáže vyhodnotit vliv výchovného prostředí.

4.6. Dokáže aplikovat principy preventivního systému ve výchovné praxi (preventivní systém jako metoda).

4.6.1. Zná prvky preventivního systému Dona Boska.

4.6.2. Umí tyto prvky vhodně přenést do výchovné praxe.

5. Oblast: Praktické kompetence

Kromě níže uvedených základních kompetencí si stanoví každé středisko soubor praktických kompetencí odpovídajících konkrétním úkolům a způsobu zapojení animátora v daném místě a v daném programu. Např.:

5.1. Zná formální náležitosti své služby (tábora, kroužku, oratoř).

5.2. Zná základy zdravotní péče.

5.3. Má základní zásobník her či aktivit pro svou práci s dětmi.

5.4. Zná náplň své dobrovolnické činnosti.

5.5. Je připraven na krizové situace a promyslel si způsob jejich řešení.

